

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXV

Price 20 c.

Chicago, Ill. — Seštadienis, Saturday, April 28, 1979

Nr. 91

MULA ISAKĖ TESTI „TEISMUS“ IR ŽUDYNES

TURKŲ VYRIAUSYBĖ NORI DIDESNĖS JAV PINIGINĖS PARAMOS

TURKAI GLAUDŽIAI BENDRADARBIAVO, BET GAUS TIK 150 MILLIJŲ DOLERIŲ PARAMOS

WASHINGTON, D.C. — Turkijos vyriausybė ir įtakingesnieji visuomenės atstovai nepatenkinti JAV teikiama parama. Grįžusieji Kongreso atstovai turėjo progos išsikalbėti su visuomenės ir valstybės atstovais dėl teikiamos paramos.

Turkija reikalauja didesnės ekonominės paramos. Reikia neužmiršti, kad Turkijoje ilgus metus stovėjo didokas skaičius JAV karių. Iš Amerikos jie gaudavo įvairių gėrybių. Be to, JAV karijai, gaudami geras algas, didelės dolerių sumas leidavo Turkijoje. Turkams uždarius JAV karo bazes, kareiviai buvo išsiųsti namo, bet kartu su tuo užsidarė didelės dolerių pajamos, metamos į Turkijos ūkį.

SANTYKIAI GERĖJA, BET DOLERIŲ NĖRA

Senatui nutarus leisti turkams pirkti Amerikoje modernius ginklus, jų dalis ir šovinių, santykiai tarp dviejų valstybių pradėjo gerėti, bet dolerių plaukimas nepadidėjo. Turkai gavo teisę pirkti ginklus, bet turi juos mokėti. Turkai neturi pinigų, jiems trūksta dolerių. Jie turi teisę į JAV ginklus, bet negali ta teisę pasinaudoti. Turkai buvo pasižadėję gauti Amerikos ginklus naudoti tik krašto gynybai, bet jie turėjo buvo panaudoti Kipro salos puolimams. Turkai laimėjo salos mūšius, bet jie pralaimėjo amerikiečių pasitikejimui. Be to, buvusios turkų valdžios nutarimas arčiau bendrauti su Sovietų Sąjunga reikalo nepagerino. Turkai buvo sutikę įleisti į Turkiją tuos pačius JAV dalinius, kuriems buvo liepta išvažiuoti, bet JAV tiek karių nenori siųsti į Turkiją. Strategams atrodo, kad nėra reikalo siųsti tiek karių, kiek ten buvo.

Be to, turkai pareikalavo didesnės nuomos už laukiamus JAV karius.

NEGAVĘ NUOMOS, NORI PARAMOS

Turkai, negavę milijoninės nuomos iš JAV, dabar nori gauti didesnę ekonominę paramą. Prezidentas Carteris gavo teisę teikti turkams 150 milijonų dolerių paramą, bet tokios sumos turkams neužtenka.

KALENDORĖLIS

Balandžio 28: Valerija, Petras Ch., Vaiga, Rimgalis, Jau-nilis, Vytois.

Balandžio 29: Kotryna, Paulinas, Indrė, Vyngantas.

Saulė teka 4:46, leidžiasi 6:31.

Oras vėsus, gali lyti.

Juzė Daužvardienė, Lietuvos Generalinė Konsulė, dalyvauja Naujienų 65 metų sukakties minėjime ir pasakys kalbą.

MAROKAS IR LIBANAS NUTRAUKĖ SANTYKIUS SU EGIPTU

ARABAI NORI PRIVERSTI IZRAELI DARYTI NORIMAS NUOLAIDAS SIRIJAI, JORDANIJAI

RABATAS, Marokas. — Maroko karalius pranešė prezidentui Sadatui, kad jo vadovaujama valstybė nutraukia santykius su Egiptu dėl taikos sutarties su Izraeliu. Prezidentas Sadatas visą laiką draugiškai sugyveno su Maroko karaliumi ir vyriausybe, todėl Maroko nutarimas prez. Sadatą nustebino. Kiek tai liečia Egipto gyventojus, tai Maroko karaliaus nutarimas yra bereikšmis, nes prekyba tarp dviejų valstybių buvo silpna.

MAROKAS PRIĖMĖ EGIPTO ŽYDUS

Antrojo pasaulinio karo metu didokas Egipto žydų skaičius buvo priverstas apleisti kraštą. Didokas žydų skaičius vyko į Maroką. Ten jie ramiai vertėsi prekyba ir amatais. Karo pabaigoje didelė dalis Maroko žydų grįžo į Egiptą. Jie būtų galėję vykti į Izraelį, bet Egipte gimė ir auge žydai norėjo grįžti į Egiptą, kuris jiems buvo artimesnis negu pats Izraelis. Jie pažino kraštą, žmones ir gyve-

nimo sąlygas. Egipto žydai yra dėkingi Maroko karaliui už leidimą gyventi pačiais pavojingiausiais karo metais. Jie negali suprasti, kuriais sumetimais Maroko karalius būtų nutraukęs santykius su Egiptu.

LIBANAS IR BAHREIN SU ARABAIS

Libano vyriausybė, kurios daugumą sudaro arabai, taip pat, kitų arabų spaudžiami, nutarė nutraukti santykius su Egiptu už tai, kad prez. Sadatas pasirašė taikos sutartį su Izraeliu.

Bahrein sultanatas taip pat nutarė nutraukti santykius su Egiptu dėl tų pačių sumetimų. Egiptas nepirkdavo naftos iš Bahrein versmū.

BOIKOTU BANDO SIEKTI TAIKOS

Arabų valstybės nesirengia ruošti karo veiksmams prieš Egiptą, bet jos nori priversti Izraelį duoti Sirijai ir Jordanijai tas pačias taikos sąlygas, kokias gavo Egiptas.

Arabai žino, kad Egiptas atgavo visas karo metu prarastas žemes, bet Sirija ir Jordanija nežino, ar jų žemės bus atiduotos. Izraelis pareiškė, kad jis neatiduos Sirijai vienų Golanų aukštumų, o pranešė Jordanijai, kad neatiduos Samarijos.

Arabai mano, kad spaudimas į Egiptą gali priversti šią valstybę paspausti Izraelį užimtomis žemėmis atiduoti.

PADAŽNEJO GANGSTERIŲ ŽUDYNES

CHICAGO, Ill. — Policijos statistikos duomenys rodo, kad paskutiniiais 4 mėnesiais gyvybės neteko 26 gangsteriai. Tai rodo, kad gangsterių tarpe eina nesupratimai ir dažnai vienas antrą nužudo. Vienur nušautas gangsteris įkišamas į automobilio bagažinę ir paliekamas, o kitur nušautas. Anksčiau tarp savęs kovėsi tikrai vyresnio amžiaus gangsteriai, o dabar žudom ir jaunesnieji.

Nepilnamečių rūkymas

SAN FRANCISCO. — Nepilnamečių tarpe nuo 1974 metų rūkymas sumažėjo net 25 procentais, bet tai tik berniukų tarpe, bet pirmą kartą patirta, kad rūkančių mergaičių skaičius pralenkė berniukus, pasakė HEW sekretorius Joseph Califano.

Sekretorius Califano perspėjo jaunas moteris, kad jos tuo būdu iš anksto žaloja ateinančios kartos sveikatą. „Prašu, jei jūs norite kurią dieną turėti sveiką vaiką — nerūkykite!“ Califano pasakė, kad nauja HEW (Sveikatos, Apšvietos ir Gerovės) departamento statistika parodė, kad pernai 17 milijonų amerikiečių — visų 54 milijonų rūkatorių 31 procentas — bandė mesti rūkymą, bet tik 3,5 milijono to įpročio nusikratė. Sprendžiama, kad 90 nuošimčių rūkatorių, ar jau mėginę ar rengiesi bandyti mesti rūkė, įsitikino, kad rūkymas tikrai yra suletinta savijudybė.

Califano toliau informuoja, kad 3,3 milijono vaikų tarp 12 ir 18 metų amžiaus yra reguliari rūkoriai ir kad tokių skaičius iš 12% 1968 metais padaugėjo iki 16% 1978 metais. Mergaičių rūkimų paauklų skaičius buvo 1,7 milijono, o berniukų — 1,6 milijono.

Rūkančių berniukų tarp 17 ir 18 metų amžiaus nuošimtis iš 31% nukrito iki 19%, bet to amžiaus mergaičių iš 19% 1968 metais padaugėjo dabar iki 26%.

Prašo ištirti GM transmisijas

WASHINGTON, D.C. — Advokato Nader tyrinėtųjų grupė reikalauja nuodugnai ištirti General Motors bendrovės automobiliams gaminamas transmisijas. Bendrovės vadovybė pripažino, kad kitokios galios motorams įdėjo ne jiems tinkamas transmisijas.

Tai buvo priežastimi visos eilės nusikundimų, kuriuos automobilių pirkėjai pareiškė pačiai G.M. bendrovei, pardavėjams ir advokatams.

Kongreso komisija įsakė uždarinti aštuonis atomo energijos reaktorius. Rudenį gali pritrūkti elektros vakaruose.

Povilas P. Dargis, SLA prezidentas, atvyko į Chicago, kad galėtų dalyvauti Naujienų 65 m. sukakties minėjime.

CHOMEINI JAUČIASI IRANO ŠACHU, ISAKINĖJA VYRIAUSYBEI

BE KRAUJO PRALIEJIMO „ISLAMISKOJI RESPUBLIKA“ NEBUS ĮVESTA

TEHERANAS, Iranas. — Mula

Chomeini, prižadėjęs premjerui Bazarganui nutraukti suimtų karių ir valstybės pareigūnų paskubomis pravedamus „revoliucinius teismus“, vėl pakeitė savo nuomonę ir įsakė paskubinti visiems „Islamo respublikos“ priešams pradėtas bylas ir vykdyti teismo sprendimus.

Atrodo, kad kartas nuo karto mula Chomeini pasijunta Irano šachu ir be jokios atodairės kaitalioja savo sprendimus, lauzo pažadus.

Chomeini pats, pasitaręs su Bazarganu ir valstybės pareigūnais, nutarė atleisti iš „revoliucinio komiteto“ „generolą Gharani“, o kai pastarasis, norėdamas išbandyti karo sargybų kietumą neatiduoti ginklų, gavo kelias kulkas į krūtinę ir žuvo, tai mula susijaudino. Tris dienas jis nedrįso priešintis premjerui Bazarganui, o penktadienio išvakarėse įsakė „revoliuciniam komitetui“ paspartinti teismus „Islamo respublikos“ priešams ir vykdyti teismo sprendimus.

Šitas pranešimas neprivalomas vyriausybės pareigūnams, bet jis jau sukėlė didelio susirūpinimo. Vyriausybės teismai, prisilaikoma visų teisiamųjų duodamų privilegijų, tuo tarpu „revoliucinis teismas“ yra Maskvos agentų, norinčių pagrobti Irano vyriausybę dabar.

Chomeini pareiškė noro kovoti prieš visus „Islamo respublikos“ priešus, nes jis esąs įsitikinęs, kad be kraujo praliejimo tokia respublika nebus įvesta. Jis yra pasiryžęs skelbti karą visiems iranėčiams, kurie priešinsis jo įvestai ir paskelbtai „Islamo respublikai“. Pats Chomeini yra pasiruošęs badauti, bet reikalauja pagreitinti „teismus“ ir sprendimų vykdymus.

Irano kariuomenė nesirengia keisti savo pažadą. Kariai yra pasiryžę padėti premjerui Bazarganui vyriausybei palaikyti tvarką ir neleisti vienai krašto gyventojų grupei savavališkai.

BEIRUTAS, Libanas. — Jasir Arafatas, Palestinos Išlaisvinimo organizacijos teroristų grupės vyriausiasis vadas, pareiškė, kad jis įsakė suimti Irano šachą ir atiduoti jį mūlai Chomeini. Šitas pranešimas nustebino ne tik iranėčius, bet ir visas vyriausybes, kurių užuovėja randa Palestinos teroristai.

Atrodo, kad teroristų vadas Arafatas, gavęs iš mūlos Chomeini Izraelio ambasados rūmus Teherane, norėjo mūlai atsisteiti ir pasiūlė šachą suimti ir sveiką pristatyti į Teheraną. Ar jis pajėgs tokį žygdarbį padaryti, tuo tarpu dar nežinia.

Paskutinės žinios sakė, kad šachas, apsigyvenęs Bahamas saloje, norėjo nuolat apsigyventi Argentinoje, bet jis įsigijo namus Miami srityje. Neatrodė, kad Arafato agentai taip jau

Vinyl — vėžio agentas

Eksperimentai laboratorijose su vinyl chloride parodė, kad pakanka vienos stiprios jo dozės gyvuliuose išsukti vėžį, praneša Vartojamų produktų saugumo komisija. Vinyl dujos buvo plačiai panaudojamos kaip stumiamoji jėga deodorantų ir įvairių kitų produktų industrijoje. Patyrus, kad vinilo gamybos darbininkai apserga kepenų vėžiu, 1974 metais vinyl buvo uždraustas naudoti vartojimo produktuose, paliekant jį plastikos skiediniais gaminti.

Komisija praneša, kad kainavusi \$700,000 studija paskatino vyriausybę, industriją ir universitetus toliau eksperimentuoti.

Mauritanija nusileido

BEIRUTAS, Libanas. — Libijos žinių agentūra Jamahiriya praneša, kad Mauritanija sutiko visą savo valdomą buvusią Ispanijos Sacharos dalį perleisti Alžyro remiamam Polisario Išlaisvinimo Frontui.

Susitarta, kad Mauritanijos ir Polisario įgaliotiniai gegužės 28 dieną atvyks į Libiją pasirašyti taikos sutartį ir baigti trejus metus užsitęsusi partizaninį karą.

Pietryčių Azijoje

Daugiau kaip 80,000 Kambodijos Khmer Rouge kareivių ir civilių milžiniška kolona, bėgdami nuo Vietnamo invazijos ir apsupimo, peržengė Tailandą teritorijos dalį. Kariški analistai sako, kad tuo būdu laikinai išgelbėjo Khmer Rouge armiją.

lengvai galėtų važinėti po visą kraštą. Arafatas daugeliui daug prižadėjo, bet iki šio momento neįvykdė kelis žmones ir pagrobė kelis lėktuvus, bet didelės sėkmės jie neturėjo. Iki šio momento nepajėgė paklupdyti Izraelio ir vargu galės šachą atiduoti mūlai Chomeini. Arafato įsakymas paleistiniams teroristams suminti šachą pačiame Beirute komentuojamas su jausmų.

Det. Jęgu rusai komunistai iš tikrųjų badauja paleistiniams teroristams, kaip žinios iš Kipro sako, tai rusai gali padėti ir paleistiniams pagrobti šachą. Rusai nužudė kelis pabėgusius čekistus Amerikoje, tai jie gali ir dabar panašiai pasielgti, ar padėti Arafato teroristams bandyti pakenkti naujausiam tremtiniui, bet ar jiems pavyks — tai ateitis parodys.

Būtų geriau, jeigu jie nesikisėtų į kitų tautų reikalus. Irano šachas, gyvendamas tremtyje, galės parašyti, kaip jis praganė sostą, užtraukdamas didelę ne-laimę visai iranėčių tautai.

Socialinis draudimas ir aprūpinimas

Redaguoja PRANAS SULAS

III metai

Balandžio 28, 1979. Nr. 17(77)

Klausimus ir medžiagą siųsti: 4436 So. Washtenaw, Chicago, IL 60632

TESTAMENTĄ SUDARIUS — ISVENGIAMA BEREIKALINGŲ RŪPESČIŲ

Dauguma žmonių žino, kad yra svarbu sudaryti savo testamentą. Pagrįstai autoritetai sako, kad 60 proc. amerikiečių mirštų nepadarę savo testamentą. Tą patį galima būtų pasakyti apie tavo tautiečius, kurių dauguma rengiasi, bet nepareikia savo paskutinės valios raštu ir taip iškeliuoja į anapus...

Kodėl žmonės vengia sudaryti savo testamentą? Dalinai, žmogus psichologiškai galvoja: Testamentą sudarymas turi kaską bendro su planavimu mirti. Be to, kai kurie žmonės testamentą sudarymą atideda vis vėlesniam laikui.

Mes žinome, kad yra neteisinga palikti šeimą nepadarus testamentą, kurį galima, kaip siūvėjas rūbą pritaiko žmogui, taip ir testamentą galima pritaikyti kiekvienam atvejui. Kai žmogus miršta be testamentą, valstija už jį padaro turto paskirstymą, kuris gali būti netoks, kaip miręs žmogus planavo, kad būtų šeimos interesai paboti.

Pvz., Jonas Jonaitis, automobilį parduovęs Chicagoje, 55 metų amžiaus vedęs, turįs vieną berniuką 12 m., ir mergaitę 14 m., Kartą jis pasakė teisininko draugui, kad norėtų sudaryti testamentą, bet jis vis nuturėjo laiko nueiti pas teisininką.

Ir štai kokia nelaimė įvyko. Jis vyko automobiliu į automobilių pardavėjų konvenciją. Automobiliu susidūrimo Jonaitis buvo užmuštas. Pagal

Illinois valstijos įstatymą, nesant testamentą, 1/3 jo turto teko jo našlei, 2/3 — teko vaikams, mokesčius sumokėjus.

Jonaitis našlei, toks turto padalinimas buvo netikėtas ir jai atrodė, neteisingas. Ji negalėjo kontroliuoti savo vaikų pinigų, bet kaip guardian, turėjo uždėti užstatą, kainuojantį \$860 per metus, ištiesiems 10 metams. Kad administruoti nuosavybę, ji turėjo dar uždėti kitą bondą kuris kaštuoja \$1,150 per metus.

Kaip būtų paprasta, jei Jonaitis būtų esamą turtą palikęs žmonai ar nuosavybės dalį į trustą vaikų išmokslinimui. Jos vyras nenorėjo savo žmonai sukurti problemų. Jis paprastai buvo nerūpestingas.

Antra apsilėidimo priežastis yra ta, kad daugelis mano, jog sudarius testamentą, jo turtais bus vėsai paskelbtas. Tai klaidinga galvosena. Niekas negali žinoti testamentą turinio, kol testamentą sudarytojas yra gyvytyje tarpe. Testamentą nereikia teismo rūmuose rekonduoti, o teisininkas, sudaręs testamentą, lūpas laiko užčiauptas, kaip ir kunigas po išpažinties.

Dabar, priklausau nuo to, kur jūs gyvenate ir kokį kompiutortą testamentą reikia padaryti, teisininkui honorarą reikia mokėti nuo \$50 iki \$100. (Pasinaudota straipsnio medžiaga George G. Coughlin, A Will is a Way To Avoid Trouble. Sun-Times, 10.22.78), pr. s.

SVARSTĖ NUSIKALTIMŲ IR NEDARBO DIDEJIMO PRIEŽASTIS

Praeitą antradienį Chicagoje, Woodlawn bažnyčios Good Shepherd, 5700 S. Prairie, įvyko suinteresuotų žmonių dėl švietimo trūkumo ir nedarbo apylinkėje augimo diskusinis susirinkimas. Vadovais buvo Woodlawn organizacija ir Nacionalinė People's Action ir sponseriu buvo TV 26 kanalas (WCJU). Finafinė sesija buvo tos pat dienos vakare Austin United Church of Christ patalpose, 4650 W. Ohio St.

Woodlawn organizacijos atstovs Joe Gardner pasakė, kad didžiausias benardbių grupės sudaro lotynai, juodai ir moterys. Konstatuoti trūkumai švietimo srityje, nepakankama transportacija, diskriminacija ir infliacija, kurie sukelia podidėjusį nedarbą. Owen Dougherty iš Majoro Manpower įstaigos teigė, kad "Daugiau jaunųjų, jaunesnių negu 18 metų amžiaus yra kalėjime, negu įsirašę į Job Corp ar į CETA programą".

Mary Davidson, Chicago's uai versiteto arstovė pasakė, kad šiame mieste esą daugiau benardbių negu oficialios įstaigos skelbia.

Finafinė Inner City forumo sesija įvykė balandžio 21 d. ankščiau nurodytose vietose. Vėliau

siems suinteresuotiems žmonėms nedarbo klausimais lėmiamas laisvas, pr. ter.

PRIME ĮSTAT. PROJEKTA VYR. AMŽIAUS ASMENIMS SUSELPTI

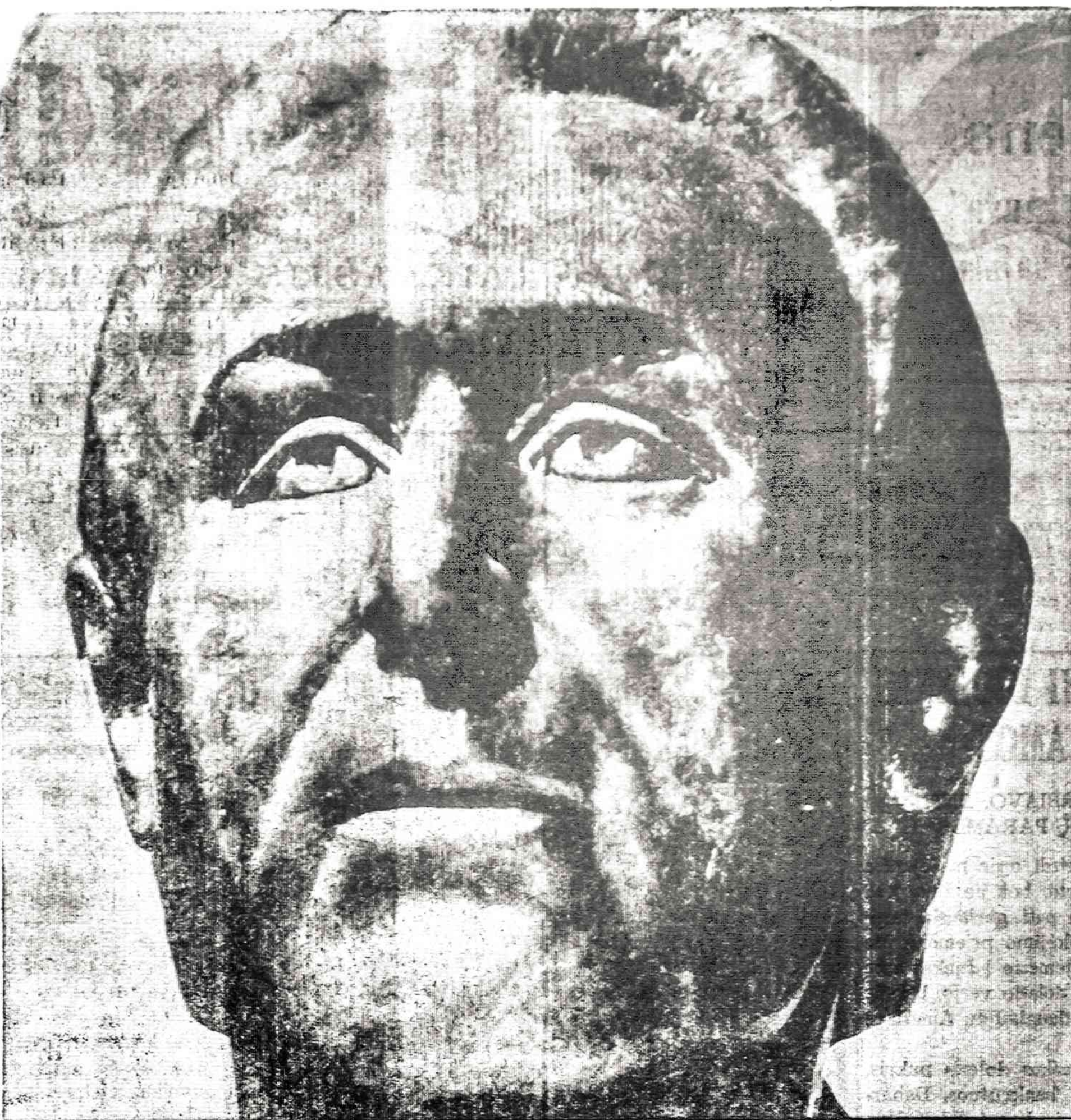
Pasiūlytas Illinois valstijos Atstovų Rūmų nario Michael Midan (D. iš 27 wordo) įstatymo projektas suselpti vyresnio amžiaus žmones ir nedarbingus asmenis apsvarytas Atstovų rūmų mokesčių komitete ir vienbalsiai priimtas.

Tas projektas numato grąžinti 75% padidėjusių pataravimo išlaidų (utility) seniorams ir nedarbingiems asmenims, kurie turi teisę į "Circuit Breaker" programą, — paaikino Madigan, Atstovų Rūmų daugumos lyderis.

Pastaruoju metu patarpavimų išlaidos labai smarkiai padidėjo, dėlto mokesčių grąžinimas (refund) būtų iki \$50.

Illinois Commerce Komisija konstatavo, kad smarkiai padidėjo išlaidos už elektros ir natūralio gazo vartojimą. Todėl turintieji teisę į "Circuit Breaker" lengvatą, automatiškai gautų permauktų mokesčių grąžinimą (refund grant), prie ty asmenų būtų prijungti ir vartotojai alyvos ir anglių, naudoją namų apšildymui.

Valstijos Rep. John F. Sharp (D. iš 49 wardo) yra ko-spon-

KRISTIJONAS DONELAITIS

VELYKŲ TRADICIJA SUSIJUI SU LIETUVIŲ TAUTO PRAEITIMI IR ATEITIMI

Cleveland, Ohio. — Dėkojama už gražų Sv. Velykų progą sveikiniui. Velykų tradicija reiktų plėsti, neduoti jai išblėsti, nes ji susijusi su mūsų tautos praeitimi ir dabartimi, nes ji palaiko mūsų tarpe vienybę.

Per praėjusią Velykų margučius musėmė pas mūsų vyresniųjų Aigi, kuris gyvena Clevelando priemiesty, Bruewige, apie 30 mylių nuo mūsų namų. Po Velykų galvų neskaidėjo, nes stiprių gėrimų vartotojų nebuvo. Aš jau priklausau višai negeriančių grupei. Gydytojai ir tabletės mažai padeda.

Tolimesnės distancijos su mašina nedrįstu važiuoti, ypatinai vienas. Tik dar po Clevelandą ir į netolimas apylinkes važinėju. Prie namo ir kitokius didesnius darbus Algis padeda atlikti.

seris šio Utility Users Refund biliaus karu su atstovu Madiganu. pr. fab.

Mano žmona su savo motina Lietuvoje susirašinėja. Neseniai gavau iš Jono S. laišką iš Kauno. Retai susirašinėjame, visi laiškeliai be turinio, jaučiama baimė. Ar neužmiršote šmausky ir kitų panašių. Su padoriais žmonėmis vesti, dispūtas gali būti kokia nauda, bet su tokiais padugnėmis neapsimoka. Tiems, kurie sukurė Darbo Rūmus, tai jiems žinomos visos smulkmenos. Būty idomu smulkiau D. R. šumauskine kritika pakratinėti ir per laisvą spaudą užmetimus atremti.

Clevelande lietuviškas gyvenimas juda. Tikrai yra žmonių pasišventusių visuomeniškams reikalams. Lietuviai turi dvi parapijas, mes priemiestyje neturime nė vienos, bet užtat nematome juodukų veidų. Clevelande negrai piėšimo tikslais nuždė tris lietuvių, o apipieštų ir apmuštų — keli šimtai. Valdžia į tai nekreipia

dėmesio.

Ateina pavasaris, atsiranda daugiau darbų lauke, apie namus. Pas sūnų pasisodinamė nemažai pamidorių. Pietaujame, kaip ligi šiol amerikiečių pensininkų klube, tai mums mažiau tenka darbuotis savoje virtuveje. Sabina ir Vik, R.

DIABETIKAMS PASKAITOS

Food Service departamentas ruošia diabetikams paskaitas. Jos prasidėjo balandžio 23 d. ir tęsis iki bal. 30 d. vakarais nuo 7—9 v. p. p. Sv. Kryžiaus ligoninės patalpose — 7-East. Paskaitų dalyviai bus supažindinti su įvairiomis diabeto (cukrinės ligos) fazėmis. Bus paaiškinta kaip veikia insulinas, kokios reikia laikytis dietos, apie laboratorijos testus, ir kt.

Registracijos mokeskis — \$5. Užsiregistruoti galima nuo pirmadienio iki penkt. paskambinus tel. Food Service padartamentui. Nebijokite diabeto. Nebijokite, kad diabetas jus padary-

invalidu — teigia Sv. Kryžiaus ligoninė. pr. pet.

INTERNAL REVENUE ĮSTAI GOS ĮSPEJIMAS

Chicago, Ill. — Mokesčių mokėtojai privalo reikalauti, kad jiems parodytų pažymėjimus (credential), kad asmuo esąs Internal Service tarnautojas, jei jis prisistatė kaip mokesčių rinkėjas.

Beveik visos instancijos, kurioms mokesčių mokėtojas skolingas bet kokią sumą pinigų, pirmąsias gauna raštu pranešimą, prieš tai, kol IRS tarnautojas skolininką aplanko. Be to, kiekvienas IRS tarnautojas, kuris kontaktuoja skolininkus, turi su savimi turėti pažymėjimą (distinctive identification) ir privalo jį parodyti.

Mokesčių mokėtojas, kuris nėra tikras, kad pasivadinęs asmuo esąs IRS tarnautojas, privalo paskambinti IRS's Internal Security Division, Office of Regional Inspector, telefonu (312) 886-5855.

JŪS KLAUSIATE, — MES ATSAKOME

DEL GAUTO PELNO REZIDENCINIUS NAMŲ PARDAVUS

Chicago, Ill. — Ar jūs esate 55 metų ar vyresnio amžiaus asmuo ir pasirošęs parduoti savo namus? The Revenue Act iš 1978 m. pakeitė kaj kuriuos mokesčius, liečiančius gautą pelną, rezidencinius namus parduavus. Sekantieji klausimai ir j juos atsakymai pristūsti Internal Revenue įstaigos, kuri smulkiai paaiškino įstatymo pakeitimus:

KL. Ar tiesa, kad man nereij

kės mokėti mokesčių iki \$100,000 už gautą pelną rezidencinius namus parduavus? Jonas

ATS. Taip. Jeigu jūs esate 55 metų amžiaus, tai jūs galite atskaityti (exclude) iki \$100,000 (\$50,000 tuo arveju, jeigu esate vedęs, pildas mokesčių pareikimą atskirai — separately), gautą pardavimo pelną už pagrindinę rezidenciją po liepos 26 d. 1978 m.

KL. Kiek laiko aš privalau laikyti namą, kad būčiau kvalifikuotas gauti šią naują išimtinę (new exclusion)?

ATS. Kad turėtumėte teisę į šią naują mokesčių lengvatą, jūs turite būti vedęs ir savo rezidencijoje gyvenęs iš viso trejus metus iš penkių metų laikotarpio, prieš jos parduavimą. Tačiau mokesčių mokėtojas, 65 ar vyresnio amžiaus, kuris savo rezidenciją parduos ar ją pakeis į kitą prieš liepos 26 d. 1981 m., gali pasirinkti kitą laikotarpį, t. y. 5 metus iš 8 metų testo.

KL. Kiek kartų aš galiu gauti tokią progą išimtinę (exclusion) gauti savo rezidenciją parduavus?

ATS. Vieną kartą. Tokia mokesinė nuolaida (brake) yra galima tik vieną kartą jūsu gyvenime.

KL. Aš esu virš 65 metų amžiaus šio krašto pilietis ir prieš vienerius metus grąžinam mokesčių pareikimą aš gavau \$35,000 išimtinę (exclusion) savo rezidencinius namus parduavus. Ar aš turiu teisę į \$100,000 išimtinę (exclusion)? Linas

ATS. Taip. Naujas įstatymas panaikino seną įstatymo \$35,000 išimtinę (exclusion) savo rezidenciją parduavus. Tačiau tie mokesčių mokėtojai, kurie pasirinko \$35,000 išimtinę (exclusion) prieš tą efektingą datą, pagal naują įstatymą, vis dėlto gali pasirinkti \$100,000 išimtinę.

KL. Aš jau vieną kartą gavau pelno, parduovęs rezidencinius savo namus. Po to nusipirkau naują rezidenciją. Mano įmonei persikėlus į kitą miestą, aš parduaviau šiuos naujus namus, neįsiveaęs juose 18 mėnesių. Ar aš galiu gauti pelną pasilaikyti, nemokant pajamų mokesčių? Zil.

ATS. Taip. Pagal naujo įstatymo nuostatus, mokesčių mokėtojas gali gauti pelną už parduotą rezidenciją, nors gyvenimą joje 18 mėn. laiką, ir dėl tarnybos persikėlimo reikalų parduotą, pasilaikyti, nemokant pajamų mokesčių.

Smulkesnų informacijų šiuo reikalu galite gauti Department of the Treasury, Internal Revenue Service, District Office, Chicago, Ill., tel. 886-4399.

Lietuviškai paaiškinimus su teikia ir reikalui esant formuliarus užpildo LB Soc. Klubo reikalų vedėjas A. Čepulis, 3269 S. Halsted St., Chicago, IL. pr. fab.

For your headache get extra strength and safety, too.

Anacin® has extra strength. More strength than any regular headache tablet. And Anacin combines that strength with safety.

Like all leading headache tablets, Anacin starts with a pain reliever recognized safe. Extra strength with safety. That's common sense. That's Anacin.

by a panel of experts, used as directed. But Anacin gives you more pain relief than any regular strength headache tablet. Gives you safety you expect with extra strength you want. Read and follow label directions.

Extra strength with safety. That's common sense. That's Anacin.

Importuoti kristaliniai, porcelaniniai servizai, giutaro karoliai ir žiedai, China Rosenthal ir kitos dovanos.

Pirkam pasto ženklius bei porcelan kolekcijas. (Pirkdami dovanas šeimoms vedėjams būna)

PATRIA CO.

4207 S. Sacramento (kampos Archer ir Sacramento)

Tel. 247-5081

Pavasaris Lietuvoje

LIETUVIŠKAI ILL. 2 - NAUJIENOS, CHICAGO, IL, 1979 M. APRILIS

Kanados naujienos Montrealio "Nepriklausoma Lietuva" savaitraščio metinis spaudos balius

Š.m. balandžio 21 d. Aušros Vartų salėje įvykęs balius buvo labai skirtingas nuo visų praėjusių metų spaudos balių.

Iš tikrųjų, pirmoje eilėje tai buvo neeilinis koncertas, o tik po jo publika galėjo džiaugtis baltiaus nuotakomis. "Nepriklausomos Lietuvos" vadovai, ačiū jiems, šįmet pakvietė iš Toronto prieš pusantros metų muziko Vaclovo Verikaitis suorganizuotą ir jo vadovaujamą vyrų chorą, kuris š.m. gegužės mėn. 12 dieną bus pakrikštytas vardu "ARAS".

Grazūs ir stiprūs, lyg ažuolai 33 vyrai, gelsvomis uniformomis ir labai disciplinuoti, publikai nematomų, bet chorui labai suprantamų griežtų ir tikslų dirigavimo judesių valdomas choras padainavo vienas ir dirigentui Vaclovui Verikaitiui kartu dainuojant solo, padainavo baliui pritaikintas dainas kompozitorių J. Bertulio, J. Starkos, V. Budrevičiaus, A. Mikulskio, Br. Jonušo, E. Balsio, V. Kuprevičiaus, T. Makačino, A. Raudoniko ir keturias komiškas dainas — Pipkės dūmai (T. Makačino), Jei taip būtų (J. Gaizausko), Negerk trečios ir Neskusk, broliu, tu barzdos (V. Juozaitis).

Iš 14 dainų, lygiai pusė — okupuotos Lietuvos kompozitorių kūriniai.

Choras turi labai gražių (ypač tenorų) ir stiprių balsų, bet lengvai pasiduodančių dirigento nurodomiems niuansams iki tyčiausio pianissimo.

Viduryje programos solistas V. Verikaitis savo malonaus aksoninio tembro baritonu padainavo didelių įsijautimų T. Tosti romansą "Tavęs nebemyliu".

VACLOVAS VERIKAITIS ne tik visapusiškai išsilavinęs muzikos moksloje, bet ir didžiai Dievo apdovanotas artistiniais talentais.

Jo gražus balsas žavi klausytojus. Diriguodamas chorui jis būna ritme visu savo kūnu ir jausmais, lengvai išgaudamas iš dainuojančių pageidaujamą išpildymą.

Gerai išsimokslinęs kompozicijoje, jis suharmonizuoja melodijas ir transponuoja kitų kompozitorių kūrinius, pritaikydamas dainas savo chorų pajėgumui ir net parašydamas dainoms žodžius, jei būna reikalinga.

Visa tai galima buvo matyti iš ankščiau Montrealyje koncertavusio jo suorganizuoto išgarsėjusio moterų choro ir šio va-

DIRIGENTAS VACLOVAS VERIKAITIS

karo vyrų choro, kuris savo galimus balsus atidavęs dirigento valiai, išdainavo ne tik kūrinių gaidas, bet ir kompozitorių visus tarp gaidų sužymėtus niuansus ir paties dirigento sumanytą interpretaciją.

Reikia tik palinkėti Vaclovui Verikaitiui ilgiausių metų ir saugoti savo sveikatą, kad jis suorganizavęs vis naujus chorų, dar ilgai juos taip artistiskai valdytų, ir savo bei choro koncertais džiugintų visus mus, išlaikytus po tolimas šalis.

Koncertui pasibaigus, pilnutėlė salė, net nesutalpinusi visų atvykusių išgirsti choro koncerto, entuziastingai plojo, šaukė "bravo!", reikalaudama daugiau dainuoti. Ir nors choras padainavo dar dvi dainas, publika vis tiek nenurimo. Atrodo, buvo pasiryžusi dainuojantį chorą klausyti visą vakarą, atsisakant

tolimesnių baltiaus malonumų ir vos apsiraminę, kai prie mikrofono priėjo "Nepriklausomos Lietuvos" bendrovės vicepirmininkas, nuo miškų kirtimo laikų iki šių dienų nepailstamai ir nuoširdžiai besirūpinąs "N. Lietuvos" savaitraščiu JUOZAS NORVAISA - GIRINIS.

Padėkojęs chorui ir jo vadovui V. Verikaitiui už gražų koncertą, palinkėjo ir šiam vyrų chorui išgarsėti, kaip tapo garsus lietuviškame pasaulyje V. Verikaitio išlavintas moterų choras. Jis pakvietė "N. Lietuvos" rudens baltiuje Toronte išrinktą baltiaus karalaitę — gražuolę Vidą Barakauskaitę ir taip muzikaliai puikia technika chorui akompanavusią pianistę Lindą Marcinkutę.

Kartu su dirigentu V. Verikaitiui jos buvo apdovanotos puikiomis raudonų gvazdikų puokštelėmis, kurias įteikė jaunoji Asta Norvaišienė, atvykusiai į spaudos balių iš Bostono su savo vyru Šarūnu.

Torontietei karalaitė Vidai buvo įteikta karalaitės pereinamoji dovana, o chorui vakarieniaujant, pastatyta atsigalvinti mui didžiulė bonka taip vadina mo tauraus gėrimo.

Vėliau buvo pranešta, kad Toronto Lietuvių Namai laikraščiu paremti paaukojo \$300.

Toliau sekė labai skaniai paruošta karšta vakarienė, kava su pyragais ir linksmintasi šokant, gurgėnojant skanias gėrimus, mėginant laimės loterijoje, iki vėlyviausios nakties.

Salėje matėsi daug svečių iš Toronto ir iš tolimesnių apylinkių, kurie tik turėjo laimės patękti į salę.

Didelę padėką reikia pareikšti "Nepriklausomos Lietuvos" bendrovės valdybai su pirminkais I. Petruliu, redaktoriumi Pr. Paukštaičiu ir J. Norvaiša-Giriniu priešakyje už tokį

CICERO

Jaunųjų Talentų Pasirodymas

Š. m. balandžio 22 d. Šv. Antano parapijos salėje RLB-nės Cicero apylinkė surengė Jaunųjų Talentų pasirodymą.

Apie 12.00 val. pirmin. St. Prancevičius atidarė šį renginį, pasveikino jaunuosius programos dalyvius ir visus susirinkusius salėje. Deja, šį kartą mazaai publikos atsilankė ir pirmas ninkas apgailestavo žmonių nesidomėjimu. Gal iš dalies ir čia yra tiesa, bet tą dieną supuolė ir daugiau parengimų: 3 val. po pietų vyko Lietuvių Operos spektaklis ir taip pat 3 val. Vycių salėje įvyko Nemuno rinktinių šaulių susirinkimas. Tuo metu žmonės išsibarstė ir visur tą pačią dieną nebegalėjo dalyvauti.

Jaunųjų Talentų programos pravedimui pirmu ninkas pakvietė dr. Bronę Motušienę.

Gerb. p. Motušienė savo žan-giniame žodyje labai gražiai sveikino jaunimą. Muzika, šokiai, daina tai yra tos išsielos gelmių išaugančios gėlės, kurios švelniai nuteikia ne tik juos išpildančius, bet ir visus žmones. Menas, tai mūsų gyvenimo papuošalas. Ponia Motušienė ragino jaunuosius tobulėti ir siekti vis aukščiau. Gražūs žodžiai, pagyrimai ir paraginimai po kiekvieno pasirodymo vertė nusisųpsoti ne tik jaunuosius muzikos atlikėjus, bet ir tėvelius bei svečius.

Pirmieji pasirodė tautinių šokių "Ratelis" šokėjai, vadovaujami ponios Sofijos Palionienės. "Ratelis" pašoko Noriu miego ir Aguonėlė. Nesurinkus visiemis šokėjams, teko poras sukeisti, o viena visai poros neturėjo. Nors ir su klaidelėmis, bet gražiai pašoko jaunimėlis. Šokiams akordeonu grojo muzikė Kristina Griniute.

Sekanti buvo mažytė Vita Žukauskaitė, kuri pianinu paskambino du dalykėlius: Sonatina ir Atsiųskite klaunus.

David Martyn paskambino Mazerca Opa 67 nr. 3 iš Šopeno. Jauna panelė Sandra Raundo-

neilinė šiais metais spaudos balių su puikiu koncertu.

Elzbieta Kardelienė

nis gražiai paskambino Vengru Rapsodiją Nr. 2 (Franz Liszt). Turbūt visi esame pastebėję, kad beveik visuose ruošiamuose parengimuose matysime nuolatinių programos dalyvę, malonia margaite Dautę Prancevičiūtę. Čia ji vargonais pagrojo du nuotaikingus dalykėlius: Kažkur mano meilė (lyrinė dainelė) ir Brangūs nameliai iš L. Welk repertuaro.

Gediminas Prancevičius irgi vargonais pagrojo iš filmo Romeo ir Julija. Taip pat G. Prancevičius su draugais John Hecker ir Steve Mateja būgnu ir gitarų muzika atliko Fool for the cell ir Overture. Pabaigai Gediminas atliko solo su būgnais.

Zinoma, ši muzika jau triukšminga ir mūsų publikai nepriimtina. Jaunimas ją mėgsta, bet, manyčiau, kad kituose Jaunųjų Talentų pasirodymuose jos daugiau į repertuarą nebeįtrauks.

Visi programos atlikėjai gavo iš pirmu ninko Prancevičiaus vokus su dovana už atliktus dalykėlius. Visų pasirodymai buvo lygiai įvertinti ir nei vienas neliko nuskriaustas. Sėkmės mūsų jaunimui.

Po programos visi susispietė prie kavutės ir užkandžių, kuriuos paruošė mūsų nepailstamos šeimininkės: Irena Prancevičienė, Elena Novickienė ir Nijolė Skopienė. Tuo pačiu metu veikė ir gausi loterija, kurią tvarkė p. Liudvika Dubauskienė, o jai talkino p. K. Runimas. Vaikai visą laiką turėjo

apžulę tą stalą. Žinoma, ir laimėjo gana daug.

Antri metai kaip Cicero RLB Apylinkės Valdyba rengia panašias popietes jaunimui. Aš manyčiau, kad kitais metais reikia dar daugiau jaunimo pritraukti ir būtinai tuo reikalu daug ankščiau pradėti dirbti, kad būtų užtenkamai laiko kontaktuoti gausenį jaunimo būrį. Tada turėsime geresnę pasisekimą, gal įdomesnę ir įvairesnę atliekamų dalykų programą.

Ap. Skopas

Išprievertavo moterį

CHICAGO.— Monroe ir Dearborn gatvių CTA požeminio traukinio stotyje apie 5 valandą popiet vienai Berwyno moteriai belaukiant traukinio, prie jos priėjo keturi vaikėzai. Vienas jų pasakė jai: "Tu eisi su mumis" ir išsivedė aukštyn į gatvę ir įstūmė į automobilį. Porą valandų pavažinėjo juodžii gyvenamojo miesto dalyje ir po to nusivėžė į apleistą negyvenamą namą. Po kiek laiko vaikėzai ją nusivedė į tuščią apleistą automobilį, kur nematė žiaur kaip šeši ją pakartotinai išprievertavo. Kai kurie nuėjo ir grįžo savo draugus atsivesdami. Vaikėzai buvę nesenesni kaip 14 ar 16 metų paaugliai.

Moteris vėliau buvo pastebėta CTA stotyje prie 55-tos gatvės apsaugusi ir pusiau išrengta. Policija ją nuvežė į Mercy ligoninę.

— Pakistano diktatorius Zia nori tapti vyriausiu viso krašto mūla. Jis nenori klausyti apie mažesnes klases mūla.

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• ROPĖSTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas

Tel. 476-2206

KVIEČIAME Į NAUJIENŲ

BANKETA

NAUJIENŲ 65 METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI

Sekmadienį, š. m. balandžio 29 dieną

Martinique Restorane

2500 W. 94th St.

Evergreen Park, Illinois

- DAINOS
- SVEIKINIMAI
- VAKARIENĖ
- IR ŠOKIAI

4:30 val. po pietų

Vakarienė ir gėrimai asmeniui 20.00 dol.

BANKETĄ RUOŠIA

NAUJIENOS

Vietas prašome rezervuoti iš anksto

1739 SO. HALSTED STREET,

CHICAGO, ILLINOIS 60608

arba telefonu HA 1 - 6100

VISI LIETUVIAI MALONIAI ESATE LAUKIAM! BANKETE

KNOW YOUR HEART

Every hour your heart puts forth enough energy to hold a 150-lb. man in the palm of a 3-story building.

HELP YOUR HEART FUND

HELP YOUR HEART

Turime po kelias RETAS KNYGAS

1. P. I. Kušnerio PIETRYČIO PABALTIJO ETNINĖ PRAEITIS

Kieti viršeliai, 214 psl. \$10.30

2. V. Biržiškos SENOVES LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I ir II dalis.

Minkšti viršeliai \$10.00

3. A. Ambrosės CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA.

Minkšti viršeliai \$15.00

4. A. Šerno GEOGRAFIJA.

Minkšti viršeliai \$10.00

Čekį reikia išrašyti:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St.

Chicago, Ill., 60608

Pridėti dolerių pašto išlaidoms.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 421-6106

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of December 1, 1977	pusel metų	\$18.00
Subscription Rates:	tris mėnesiams	\$5.00
	vienam mėnesiui	\$1.60
in Chicago \$33.00 per year, \$18.00 per six months, \$10.00 per 3 months. In other USA localities \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$9.00 per three months. Canada \$33.00 per year; other countries \$34.00 per year.	Kanadoje:	
	metams	\$33.00
	pusel metų	\$18.00
	vienam mėnesiui	\$3.50
20 cents per copy.	Užsieniuose:	
Nuo gruodžio pirmos d. Dienraščio kainos:	metams	\$34.00
	pusel metų	\$18.00
	vienam mėnesiui	\$4.00
Chicagoje ir priemiestiuose:	Nauijėnos elna kasdien, laikraštis	
metams	sekmadienius, leidžia Naujiųjų Ben-	
pusel metų	drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,	
tris mėnesiams	Ill. 60608. Telef. 421-6100.	
vienam mėnesiui	\$3.50	
Kitose JAV vietose:	Pilnais reikais siųsti paštu Money	
metams	Orderiu kartu su čekyumu	
	\$30.00	

Laukiame iš VLIKo našaus darbo

Šiandien, balandžio 28 dieną, Chicagoje posėdžiauja Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdyba ir taryba. VLIKo valdybai, kaip mūsų skaitytojai žino, vadovauja Dr. Kazys Bobelis, devynius metus vadovavęs Amerikos Lietuvių Tarybai, o VLIKo tarybai ši mėnesį pirmininkauja Grožvydas Lazauskas, valstiečių liaudininkų pirmininkas.

Mes jau šiltai atsiliepiame apie VLIKo tarybą, išrinkusią Dr. Bobelį VLIKo pirmininku, o pastarąjį sveikinome už naujos valdybos sudarymą.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas buvo sudarytas pavergtai mūsų tautai išlaisvinti. Visi žinome, kas yra įpareigotas vadovauti šiam darbui, bet ne visi suprantame, kad tai yra nepaprastai didelis darbas. Atsimerame, kad Lietuvai nepriklausomybė atėmė dvi susitarusios galingos valstybės. Viena nedrįso kovoti prieš nedidelę lietuvių tautą, bet susitarė nacių valdomi vokiečiai ir komunistų valdomi rusai. Jeigu abi valstybės būtų buvusios demokratinės, tai vargu jos būtų pradėjusios vergti savo kaimynus. Komunistai norėjo pavergti visą pasaulį, o naciai norėjo Rytų Europą padaryti savo imperijos vergais. Abi valstybės pralaimėjo. Vokiečiai neteko trečdalis savo žemių, o rusai neteko taikos.

Karo pabaigoje Europa buvo paskirstyta į keturias zonas, kad kariai palaikytų tvarką iki Europos taikos sutarties. Bet rusai taikos sutarties bijo, kad pavergtos Rytų Europos tautos prieš juos nesukiltų. Jie taikos labiau bijo, negu tarptautinio karo. nes taika gali padirginti rusų tautą sukilti prieš pačius didžiausius rusų tautos išnaudotojus — komunistus, sovietinio imperializmo nešėjus.

VLIKas turi rasti kelią į lietuvių tautos laisvę labai jau sudėtingoje ir supintoje tarptautinėje padėtyje. Lietuviai žino, kad iš komunistų laisvės Lietuvai negaus. Lietuva tapo laisva kovoje prieš komunistus. Komunistus reikėjo išvysti iš Lietuvos, kad patys lietuviai galėtų savo krašto reikalus tvarkyti. Lietuviai nebus laisvi, kol komunistai nebus išvysti ar kitokiais būdais išprašyti iš Lietuvos.

VLIKas turės ieškoti būdų, kaip komunistus išprašyti iš Lietuvos. Lietuviai žinojo, kad VLIKo darbas buvo didelis, sudėtingas ir sunkus. Bet lietuviai niekad didelio ir sunkaus darbo nebijojo. Jie moka pasiryžti, savo jėgas sukaupti ir iš darbo baro nesitraukti.

Lietuviai buvo susirūpinę, kai pajuto, kad žmonės, pristatyti prie didelio darbo, labai dažnai tarp savęs susipykdavo. Vieniems būdavo pažeistos ambicijos, kiti nepajėgė problemos aprėpti, o tretieji pradėjo vieni kitus kaltinti.

VLIKo tarpe atsirado ir tokių, kuri pradėjo VLIKą niekinti ir nekartą pasisakė už VLIKo panaikinimą, arba narių tarpe sukeldavo nepabaigiamus ginčus. Kartais susidarydavo ispūdis, kad VLIKo narių tarpe neapykantą būdavo didesnė, negu neapykanta prieš patį didžiausią lietuvių tautos ir visos žmonijos priešą. Ta neapykanta kartais buvo tokia didelė, kad viešai buvo kalbama apie VLIKo suskaldymą ir kovos už gimtinio krašto nutraukimą...

Visi džiaugiamės, kad tos nuotaikos jau išsiblaškė ir ta bereikalinga ir beprasmiška neapykanta jau išgaravo. Visus džiugina mintis kad VLIKą sudaranti organizacija rado bendrą kalbą pačiu svarbiausiu klausimu — Lietuvos laisvės klausimu.

Visiems džiugu, kad VLIKo priešakinį pastatytas Lietuvos laisvės reikalus suprantantis ir didelį taktą turintis žmogus — Dr. K. Bobelis. Visiems malonu, kad visos politinės grupės, besijaudinusios nelemta padėtimi, pasiuntė į VLIKą reikalą suprantančius žmones ir įpareigojo juos imtis rimto darbo.

Esame tikri, kad lietuviai supras reikalo svarbą, parodys reikalingos pakantos ir sugebės įtraukti į didelį darbą kiekvieną vyrą ir moterį, kuriems rūpi Lietuvos laisvė ir jos gyventojų gerbūvis.

Visi žinome, kad vienas vyras ne talka. Stenkimės visi talkon, vieningai dirbdami — kalnus nuversime.

ZIGMAS I. GURA

LAISVOS MINTYS

(Tęsinys)

O juk draudžiamosios spaudos atgavimą pagreitino ir nulėmė liaudininko inž. Petro Vileišio įtaka ir žygiai, o ir spauda 1904.VI.7 d. atgavus, 1904.XII.10 vien savo vieno pastangomis ir išleido pirmąjį lietuvių dienraštį "Vilniaus žinios". Jo lėšomis išleista ir daug knygų.

Ir socialdemokratų vadas prof. S. Kairys 89 psl. yra parašęs: "Vilniaus seime 1905 m. susitiko ir du pikčiausi prieštariškumai ir socialistas". Socialdemokratų atsisakyme — "Apisaukokite nuo Antanavičių. Laukaičių ir Budzeičių kunigų — jie keršto mokytojai ir žmonių prieštari". Ir Amerikoje nuo dr. Šliūpo laikų lietuviai pasidalinę į dvi sroves. Pagaliau ir 1918 m. Valstybės Taryboje teko pasipriešinti kunigų ir tautininkų organizuotam Uracho kvietimui Lietuvos karaliumi, vadinasi, vokiečių įtakai. Ir kurian-

tis nepriklausomai Lietuvai tik dos atgavimą pagreitino ir nulėmė liaudininkas Mykolas Slezevičius išgelbėjo tikrą Lietuvos nepriklausomybės faktą ir padėję 1926.XII.17 dešimieji ekstremistai, krikščionys demokratai — kunigų partija ir tautininkai, kaip labai artimo dvasinio lygio, kartu įvykdė perversmą. Socialdemokratų vad. prof. inž. S. Kairys vėliau buvo pirmas rezistencijos vadas ir prieš nacius, ir prieš bolševikus.

Kad geriau suprasti ir įsivaizduoti kokias jausmais ir galvoseną susikerta įvairiais reikšmingais ir gyvybiniais atvejais tos dvi srovės, arba tie du keliai, tenka prisiminti charakteringus pareiškimus, memorandumus ir įvykius. Štai kun. Garmaus nuomonė apie Lietuvos Seimo laicistinius, taigi patinčius atstovus: "Tai biurolabės, gyvatės, vėliniai chuliganai".

kė, kad mūsų bendras pažįstamas iš Vozgirdonių dvarelio (80 ha ūkis) savininkas Petras Kopeius, smalsumo vedimas ir mėgstantis politikuoti, išvažiavęs į Kauną ir gal parvešias įdomių štai ką patyrė iš svečio, grįžusio iš Kauno, per vakarienių paprasmiui.

Lenkija — kryžkelėje. Valdžios žmonės nori su Lietuva žūt būt užmegsti diplomatinius ryšius ir baigti su Čekoslovakija "Teszion" klausimu. Jaunesnieji valdžią remia, o senesnieji nuogastauja ir nurodo, kad tų klausimų nesirytų narplioti Pilsudskį, nors jis buvo XX amžiaus pagrindinis žmogus, daug ko nebojo, jo nesaistė principai ir jam įžulomo netrūko, bet politinė išmintis diktavo santūrumą. Pagaliau savistovumas reikią draugystę su Vokietija ir tas toliną ją nuo Antantės (Prancūzijos bei Anglijos). Lenkai diplomatai nurodo, kad Lenkija, tūnodama tarp dviejų priešingybų: vokiškojo nacizmo ir rusiško komunizmo, galinti plačiai savistoviai reikštis. To viso pokalbio tokia išvada: jei Lenkija pateiks Lietuvai ultimatumą, tuo reikšis jos savistovumas.

Kiek man buvo žinoma, Lietuvos lenkai ryšius palaikė su Lenkijos politikais per Paryžių ir Briuselį, nes Prancūzijos ir Belgijos atstovai bėse Kaune tarnavo keletas Prancūzijos ir Belgijos piliečių pareigūnų lenkų tautybės žmonių, seniosios Lenkijos emigracijos likučių.

Petro Kopcio perteiktos žinios buvo įdomios, bet ne kontroveršios. Pagaliau Lietuva susilaukė ultimatumo 1938 m. kovo mėn. 17 d. Atseit, pralinksus dešimt dienų po įvykių Transninkų kaimo.

Visa Lietuva sužinojo apie ultimatumą per radiją ir iš spaudos. Lenkai okupuotoje Lietuvoje sekė lietuvių ramias nuotaikas ir net ryžtą kovoti. Perlojiškiai, seni šaliai, ginkluoti budėjo prie Merkio upės krantuose. Varėniečiai įvykius savaip komentavo ir ultimatumo priėmimą mėn. 19 d. sutiko nepalankiai.

LIKIMO IŠDAIGOS

Sudba igraet čeloviekom

To voznesiot ona ego vysoko,

To brosit v bezdu bez styda.

Puškin

Likimas žaidžia žmogumi,

Tai iškelia jį aukštai,

Tai begėdiškai trenkia į prarają.

1939 m. sausio mėn. 4 d. užėjau į radijo reikmenų krantuvę Kaune, Laisvės alėjoje. Radau Pavardauinio dvaro savininką Dodą Lvovą (60 ha savininką). Jis buvo apsipirkęs ir jo daiktus pakavo. Nusipirkęs radijo imtuvų dvi lėmpas, rengiausi eiti, bet jis pradėjo pasakyti savo vakar vakaro nuotyki. Išėinant kartu, aš pasiūliau su paslauga — panešti jo vieną ry-

M. Stankūnienė.

Kalendorius.

Tokiems tik kartuvės tinka". Taigi kiek neapykantos kitaip galvojantiems.

Dr. K. Bobelis, ALTos pirminkas, savo pareiškimu tinkamai nušvietęs lietuvių hitlerininkų ir voldemarininkų kenksmingą veiklą. Jis yra parašęs, kad 1941 m. liepos mėn. 23-24 d. Kaune įvykusį sukilimą, kurį lietuvių — progestapininkų rankomis atliko Gestapas ir to rezultate buvo panaikinta lietuvių partizanų krauju atkovota Lietuvos nepriklausomybė. Stebėtina ir net klaidu darosi, kad buvę Gestapo (vokiečių saugumo policijos) agentai, Lietuvių Tautos judai — "garsiausius" Gestapo pasekėjas J. Pyragius, S. Kviesinkas, K. Šimkus, Ig. Tausys ir kiti išdrįsta rašyti demagoginius, neteisingus, falsifikuojančius tikrovę laiškus į lietuvišką spaudą ir net grasinti Lietuvių Enciklopedijos redakcijai už tai, kad ji iškėlė į viešumą tikrus istorinius faktus. Esą, atsimenas, kaip Pyragius pasakęs jo tėvui: "Mes čia veikiame Gestapo vardu ir Jūs, Pulkininke, greičiau pasiduokit ir eikit namo. Duodam jums penkis minutes laiko apsigalvoti, o ne — tai Gestapas viską pats viešai sutvarkys, tada jums bus blogiau". Ir dar pamini citatą iš generolo St. Raštikio knygos "Kovose dėl Lietuvos" II tom. psl. 301-302, esą, "deja, kai kurių lietuvių rankomis, voldemarininkų padedamas, vokiečių Gestapas suorganizavo net atvirą sukilimą prieš Lietuvos Vyriausybę".

Ir pats prof. A. Voldemaras juk buvo didžiai kontroversinė

asmenybė. Jis, nors laikęs save religingą, Kybartuose, didžiuliam socialdemokratų mitingui yra pasakęs: "Jeigu norite apsaugoti Lietuvą nuo inkvizicijos atgaivinimo, jeigu norite, kad mūsų tėvynė būtų laisva, demokratiška ir kultūringa, — tai neduokite nė vieno balso krikščionių demokratų blokui". Voldemaras ypač aštriai puolė kunigą Krupavičių, kuris, menamai, siekęs paversti Lietuvą Vatikano provincija, klero valdoma su pagalba karo stovio, karo cenzūros ir tam panašių smurto priemonių, pažeidžiančių elementariškiausias piliečių teises. Jis siūlė balsuoti, jei ne už tautininkus, tai už liaudininkus ir socialdemokratų. Deja, bet visa tai nesiderina, vykdančiam perversmą ir po to su jo buvusią tikrą diktatūrą tvarką ir nuolatiniu kitoku nedemokratišku elgesiu. Vienok net dar dabar "Sandaros" laikraštis, 1978 m. vasario mėn., P. Venclovos Voldemaras buvo išgirtas, todėl šia proga tenka paliesti smulkiau jo kontroversinį gyvenimą.

Rašė P. Venclova, taigi Pijus Venclova, buvęs Kauno mokytoju ir mokytojų pirmininkas. Jo brolis švietimo ministeris komunistinėje Lietuvoje. Baigė savo rašinį taip: "Lietuva neteko didelio mokslo vyro, o politika ji ir pradžioje didžiausio priešo — rusiško komunisto rankomis". Bet juk visi žinome iš laikraščių, kad Voldemaras pats nuvažiavo iš Italijos savo noru į rusiško komunisto rankas. Ar Voldemaras buvo didelis mokslo vyras? Jis labai trumpą laiką iš viso profesoriavęs ir tik pra-

šulį. Štai Dodos gilus pergyvenimas, o man juokingas įvykis: — Atvažiavome apsipirkti su Vasiliausku (Daugų valsčiaus buvusiu stambiu dvarininku) į Kauną vakar vakare, — sako Doda. Kadangi 100 kilometrų važiavome arkliais, tai buvome šiltai apsirengę. Senom gerom dienom prisiminti, sugalvojome vakare užteiti į Versalio restoraną. Buvome senai matęsi, tai kalbėjome apie ūkio reikalus. Prie restorano durų pradėjome trepsėti, valydamis sniegą nuo didelių veltinių batų ir laikėmės durų rankonos, kad nepaslystume. Restorano durininkas, priėjęs prie durų, ir jas pravėręs lenkiškai mus išplūdo:

— Pona! Žinokite, kad restoranas, tai ne arklidė. Jūs savo dvarų arklidėse pripratę duris valstyti ir trankyti, tai būdami mieste, užmiršote padorumą ir sustoję prie durų sulaukite ponias ir ponus. Jūsų kojų trepsėjimas aidis visame restorane ir publika gali pagalvoti, kad perkūras trankosi mieste.

(Bus daugiau)

GARSINKITES NAUJIENOSE

ANTANAS RYLŠKIS

FRAGMENTAI IŠ PRAEITIES MIGLŲ

IV. NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE

LIETUVISKOS PROBLEMOS PRAEITYJE

(Tęsinys)

I Varėnos varėniečiai kairėje Merkio upės pusėje turėjo savo mīškus, pievas, ganyklas ir dirbamus laukus. Laukų darbams jie gaudavo iš lenkų administracijos linijos pareigūnų leidimus linijos perėjimui laukų darbams ir gyvuliams ganyti.

Varėnos ūkininkai tomis įtampos dienomis grįžę iš II Varėnos pasakojo, kad II Varėnos geležinkelio stoties aikštėje įmontuoti garsiakalbiai transliuoja Varšuvos radio stoties Lietuvos plūdumus ir kartoja sūkius "Do Kovno, Do Kovno".

Tos transliacijos II Varėnos įnamius lenkus jaudina. Lenkų kariškių šeimos išvyksta į Lenkiją, nes pramatamos karas ir skerdynės.

Mūsų pusės žmonės įvykius komentavo, svarstė mobilizacijos galimybes, bet šiaip buvo ramūs ir užtingi.

Mes provincininkai įvykius įdėmiai sekėme. Vaistininkas J. Dabkus paprašė užteiti pas savo kovo mėn. 15 d. (sekmadienį) vakare. Jis pasa-

